Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0221

Zalecenie w sprawie promowania zarządzania transnarodowego zasobami wodnymi z myślą o pokoju i zapobieganiu konfliktom

Zalecenie Parlamentu Europejskiego z dnia 17 czerwca 2026 r. dla Rady , Komisji i wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawicielki Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie promowania zarządzania transnarodowego zasobami wodnymi z myślą o pokoju i zapobieganiu konfliktom (2025/2216(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Konwencję ONZ o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych z 1992 r. (konwencję wodną),

– uwzględniając swoją rezolucję z 7 maja 2025 r. w sprawie europejskiej strategii odporności wodnej[1],

– uwzględniając komunikat Komisji z 4 czerwca 2025 r. pt. „Europejska strategia odporności gospodarki wodnej” (COM(2025)0280),

– uwzględniając swoją rezolucję z 5 października 2022 r. w sprawie dostępu do wody jako prawa człowieka – wymiar zewnętrzny[2],

– uwzględniając Konferencję Wodną ONZ w 2023 r. i przyjętą Agendę działań na rzecz wody oraz zbliżającą się Konferencję Wodną ONZ w 2026 r.,

– uwzględniając notę tematyczną opublikowaną w sierpniu 2010 r. przez Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka pt. „Prawo do wody”,

---

1 Dz.U. C, C/2026/576, 24.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/576/oj.
2 Dz.U. C 132 z 14.4.2023, s. 54.

– uwzględniając sprawozdanie Instytutu ds. Wody, Środowiska i Zdrowia Uniwersytetu Narodów Zjednoczonych z 20 stycznia 2026 r. pt. „Global Water Bankruptcy – Living Beyond Our Hydrological Means in the Post-Crisis Era” [Globalne bankructwo wodne – życie ponad możliwości naszych zasobów wodnych w czasach po kryzysie],

– uwzględniając konkluzje Rady z 19 listopada 2018 r. w sprawie dyplomacji wodnej,

– uwzględniając konkluzje Rady z 19 listopada 2021 r. w sprawie wody w działaniach zewnętrznych UE,

– uwzględniając wytyczne UE z 17 czerwca 2019 r. w sprawie bezpiecznej wody pitnej i urządzeń sanitarnych,

– uwzględniając art. 121 Regulaminu,

– uwzględniając swoją rezolucję z 2 kwietnia 2025 r. w sprawie praw człowieka i demokracji na świecie oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie – sprawozdanie roczne za 2024 r.[3],

– uwzględniając swoją rezolucję z 21 stycznia 2026 r. w sprawie praw człowieka i demokracji na świecie oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie – sprawozdanie roczne za 2025 r.[4],

– uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 4 grudnia 2024 r. pt. „Polityka wodna – wzmacnianie pozycji młodzieży, kobiet, ludów tubylczych i społeczności lokalnych”[5],

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A10-0150/2026),

A. mając na uwadze, że woda ma zasadnicze znaczenie dla przetrwania ludzkości i wszelkiego życia na Ziemi, w związku z czym należy nią gospodarować w sposób zrównoważony i sprawiedliwy jako wspólnym dobrem publicznym i globalnym;

B. mając na uwadze, że dostęp do bezpiecznej wody pitnej oraz bezpiecznych warunków sanitarnych jest prawem człowieka niezbędnym dla zdrowia, stabilności, bezpieczeństwa i pokoju, a także do pełnego cieszenia się życiem i korzystania z wszystkich praw człowieka; mając na uwadze, że złe zarządzanie zasobami wodnymi, niedobór wody i nierówny dostęp do niej mogą przyczyniać się do niestabilności, konfliktów i przesiedleń; mając na uwadze, że

---

3 Dz.U. C, C/2025/4390, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj.
4 Teksty przyjęte, P10_TA(2026)0014.
5 Dz.U. C, C/2025/769, 11.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/769/oj.

około 2,2 mld osób nadal nie ma dostępu do bezpiecznie zarządzanej wody pitnej, 3,5 mld osób nie ma dostępu do bezpiecznie zarządzanej infrastruktury sanitarnej, a około 4 mld osób doświadcza poważnego niedoboru wody przez co najmniej miesiąc każdego roku;

C. mając na uwadze, że nieadekwatność usług wodnych, sanitarnych i higienicznych w znacznym stopniu przyczynia się do rozprzestrzeniania się możliwych do uniknięcia chorób zakaźnych, takich jak cholera, malaria i choroby przewodu pokarmowego;

D. mając na uwadze, że zmiana klimatu i niezrównoważona działalność człowieka stanowią poważne zagrożenie dla zasobów wodnych i pogłębiają deficyt wody; mając na uwadze, że rosnąca presja na zasoby wodne spowodowana szybko rosnącą liczbą ludności, rosnącym popytem oraz niezrównoważonym użytkowaniem wody i gruntów przyczynia się do niedoboru wody, głodu i konfliktów;

E. mając na uwadze, że tylko około jedna trzecia zlewni kontynentalnych znajdowała się w normalnych warunkach zrzutu wody w każdym z ostatnich sześciu lat; mając na uwadze, że 90 % wszystkich klęsk żywiołowych jest związanych z wodą; mając na uwadze, że ze względu za zmianę klimatu cykle hydrologiczne są coraz bardziej nieregularne i charakteryzują się gwałtownymi wahaniami między dotkliwymi suszami a niszczycielskimi powodziami; mając na uwadze, że we wszystkich regionach świata pokrytych lodowcami w ostatnich latach odnotowano topnienie lodu; mając na uwadze, że znaczna część zanieczyszczeń zasobów słodkiej wody na całym świecie jest spowodowana działalnością człowieka;

F. mając na uwadze, że ilość i jakość wody są równie ważne; mając na uwadze, że należyte zarządzanie ilością i jakością wody stwarza możliwości gospodarcze i społeczne;

G. mając na uwadze, że 60 % światowych przepływów wody słodkiej stanowią transgraniczne warstwy wodonośne, jeziora i dorzecza wspólne dla co najmniej dwóch krajów;

H. mając na uwadze, że pomimo postępów transgraniczna współpraca w dziedzinie wody pozostaje niewystarczająca na całym świecie; mając na uwadze, że spośród 153 państw członkowskich ONZ, które dzielą transgraniczne wody, tylko 43 zawarły porozumienia operacyjne; mając na uwadze, że ponad 20 krajów nie ma takich porozumień, a szczególnie ograniczone postępy odnotowano w Azji i Ameryce Łacińskiej;

I. mając na uwadze, że dobre zarządzanie zasobami wodnymi, przejrzystość i monitorowanie w sektorze wodno-sanitarnym gwarantują, że wykorzystanie zasobów publicznych służy interesowi publicznemu i wspiera zrównoważony rozwój;

J. mając na uwadze, że deficyt wody i jednostronne działania państw na

wodach transgranicznych, takie jak ich zanieczyszczanie, nadmierna eksploatacja lub budowa infrastruktury, mogą mieć konsekwencje dla wszystkich państw mających dostęp do tych wód; mając na uwadze, że spory dotyczące dostępu do wody prowadzą do szerszych konfliktów i załamania gospodarczego oraz mogą je podsycać, co ma poważne konsekwencje dla stabilności regionalnej i bezpieczeństwa ludzi;

K. mając na uwadze, że w ostatnich latach konflikty dotyczące zasobów wodnych przeważyły nad współpracą; mając na uwadze, że pomimo poczynionych postępów w zapewnianiu wody pitnej i warunków sanitarnych w ciągu ostatniej dekady miliardy ludzi na całym świecie nadal nie mają dostępu do podstawowych usług wodnych, sanitarnych i higienicznych, co naraża ich na ryzyko chorób i głębszego wykluczenia społecznego; mając na uwadze, że niektóre grupy, w szczególności kobiety, dzieci, uchodźcy, ludy tubylcze, społeczności znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, osoby z niepełnosprawnościami i inne grupy, są często pomijane lub spotykają się z dyskryminacją przy planowaniu i rozwijaniu infrastruktury wodno-sanitarnej; mając na uwadze, że degradacja środowiska i zagrożenia związane z klimatem mają zazwyczaj nieproporcjonalny wpływ na ubogie i zmarginalizowane społeczności; mając na uwadze, że siatki przestępcze, organizacje terrorystyczne i lokalne bojówki w coraz większym stopniu wykorzystują te warunki do wzmacniania swoich wpływów i realizacji swoich programów;

L. mając na uwadze, że tylko sprawiedliwy i zrównoważony dostęp do zasobów wodnych może zagwarantować wszystkim długoterminową przewidywalność; mając na uwadze, że strategiczna współpraca transnarodowa w zakresie zasobów wodnych umożliwia zrównoważone zarządzanie działalnością człowieka oraz wspólne przygotowanie się na nieregularne cykle hydrologiczne z korzyścią dla wszystkich sąsiadów;

M. mając na uwadze, że Pakt na rzecz regionu śródziemnomorskiego stanowi ramy ściślejszej współpracy regionalnej; mając na uwadze, że dyplomację wodną powinno się włączyć do działań priorytetowych w ramach tego paktu, biorąc pod uwagę rosnącą presję na wspólne zasoby wodne w całym regionie Morza Śródziemnego, w tym w regionach takich jak wschodnia część regionu Morza Śródziemnego i Afryka Północna; mając na uwadze, że współpracę w zakresie gospodarki wodnej, wspólne projekty infrastrukturalne i dialog na temat zasobów transgranicznych należy uznać za ważne narzędzia zapobiegania konfliktom, wspierania odporności na zmianę klimatu i zrównoważonego rozwoju;

N. mając na uwadze, że konflikty zbrojne i okupacje znacznie zakłócają dostęp do wody i współpracę transnarodową w dziedzinie zasobów wodnych;

O. mając na uwadze, że zobowiązaniom politycznym na szczeblu globalnym w zakresie zrównoważonej gospodarki wodnej nie towarzyszą odpowiednie finansowanie ani działania w terenie;

P. mając na uwadze, że międzynarodowe prawo humanitarne, w szczególności protokoły dodatkowe z 1977 r. do konwencji genewskich, zapewnia wyraźną ochronę zapór i innych „obiektów i urządzeń zawierających niebezpieczne siły”; mając na uwadze, że wykorzystywanie wody jako broni, w tym ataki na systemy wodne i infrastrukturę wodną lub spowodowane przez nie szkody w środowisku, stanowi poważne naruszenie praw człowieka i może stanowić zbrodnię przeciwko ludzkości oraz akt ekobójstwa;

Q. mając na uwadze, że współczesne działania wojenne w coraz większym stopniu wiążą się z celowymi atakami na zasoby wodne i infrastrukturę wodną oraz wykorzystywaniem ich jako broni, czego przykładem są spowodowane niedawno przez Rosję olbrzymie zniszczenia zapory w Kachowce w Ukrainie w 2023 r.; mając na uwadze, że zniszczenie zapory w Kachowce doprowadziło do poważnej degradacji środowiska, w tym do powodzi, zanieczyszczenia zasobów wody słodkiej, utraty różnorodności biologicznej i długoterminowych szkód w ekosystemach, a także spowodowało ofiary śmiertelne i masowe przesiedlenia ludności cywilnej oraz pozbawiło tę ludność dostępu do bezpiecznej wody pitnej i źródeł utrzymania; mając na uwadze, że zniszczenie zapory stworzyło poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa jądrowego w pobliskiej elektrowni jądrowej w Zaporożu; mając na uwadze, że w wyniku rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie około 1,7 mln dzieci w Ukrainie nie ma obecnie niezawodnego dostępu do bezpiecznej wody;

R. mając na uwadze, że Parlament z całą stanowczością potępił celowe niszczenie przez Rosję infrastruktury wodnej, w tym zapór, i uznał je za narzędzie wojny; mając na uwadze, że zniszczenia spowodowały poważne szkody w środowisku, osłabiły bezpieczeństwo wodne i stanowiły zagrożenie dla ludności cywilnej; mając na uwadze, że takie działania stanowią naruszenie prawa międzynarodowego i wymagają pociągnięcia winnych do pełnej odpowiedzialności; mając na uwadze, że Komisja i państwa członkowskie UE nadal udzielają Ukrainie pomocy w prowadzeniu dochodzeń w sprawie sprawców, tak aby można było ich ścigać za zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości;

S. mając na uwadze, że UE wspiera wspólne izraelsko-palestyńskie mechanizmy zarządzania zasobami wodnymi, w tym wznowienie istniejących ram, takich jak wspólny komitet wodny, aby promować sprawiedliwą dystrybucję wody, większą przejrzystość i skuteczny rozwój infrastruktury; mając na uwadze, że nierówny dostęp do wspólnych zasobów wodnych pozostaje strukturalną przyczyną niestabilności na Bliskim Wschodzie, zwłaszcza w dorzeczu Jordanu,

gdzie historyczne i utrzymujące się nierówności w przydziale i kontroli dotykające społeczności palestyńskich pogłębiają dysproporcje społeczno-gospodarcze; mając na uwadze, że zgodnie z obowiązującymi ustaleniami władze izraelskie sprawują skuteczną kontrolę nad większością zasobów wodnych na Zachodnim Brzegu i pochodzących z niego;

T. mając na uwadze, że w wyniku konfliktu między Izraelem a Hamasem doszło do rozległych zniszczeń infrastruktury wodnej, sanitarnej i higienicznej w Strefie Gazy, w tym zakładów odsalania, oczyszczalni ścieków i sieci dystrybucyjnych, co sprawia, że znaczna część ludności nie ma niezawodnego dostępu do bezpiecznej wody pitnej, oraz potęguje potrzeby humanitarne; mając na uwadze, że w lipcu 2025 r. Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka poinformowało, że 89 % infrastruktury wodno-sanitarnej Strefy Gazy zostało uszkodzone lub zniszczone, co oznacza, że 90 % gospodarstw domowych mierzy się z brakiem bezpieczeństwa wodnego; mając na uwadze, że szybkie i niezakłócone dostarczanie materiałów, paliwa i pomocy technicznej jest niezbędne do naprawy i odbudowy krytycznej infrastruktury wodnej, w tym rurociągów, zakładów odsalania i oczyszczalni ścieków;

U. mając na uwadze, że transgraniczne skutki wielkoskalowych projektów zapór wodnych realizowanych przez Turcję w ramach projektu dla południowo-wschodniej Anatolii (GAP), w tym zapory Ilisu, wpłynęły na przepływy wody w dolnym biegu rzek Tygrys i Eufrat oraz przyczyniły się do niedoborów wody, strat w rolnictwie i degradacji środowiska w Iraku i Syrii; mając na uwadze, że zainteresowane strony z Turcji, Iraku i Syrii potrzebują zorganizowanego i pluralistycznego dialogu obejmującego całe dorzecze na temat zarządzania systemem rzecznym Tygrys–Eufrat, w oparciu o zasady prawa międzynarodowego dotyczącego zasobów wodnych, w tym zasady sprawiedliwego i rozsądnego użytkowania oraz obowiązek niewyrządzania poważnych szkód;

V. mając na uwadze, że napięcia między Egiptem a Etiopią utrzymują się po ukończeniu i inauguracji w 2025 r. Wielkiej Tamy Etiopskiego Odrodzenia (GERD), co może znacznie wpłynąć na równowagę hydropolityczną w dorzeczu Nilu; mając na uwadze, że Rada Bezpieczeństwa ONZ wielokrotnie omawiała kwestię Wielkiej Tamy Etiopskiego Odrodzenia; mając na uwadze, że wszystkie zainteresowane strony powinny powstrzymać się od jednostronnych środków, które mogłyby zaostrzyć napięcia, oraz traktować priorytetowo działania na rzecz budowy zaufania, w tym przejrzystości w zakresie eksploatacji zapór i współpracy technicznej przy prognozowaniu przepływu wody;

W. mając na uwadze, że rzeka Aras ma zasadnicze znaczenie dla rolnictwa, rozwoju gospodarczego i zaopatrzenia w wodę pitną

Armenii i Azerbejdżanu, a jakość i ilość wody w niej spada; mając na uwadze, że dzięki przyszłej umowie między Armenią a Azerbejdżanem dotyczącej dzielonych przez nie transgranicznych wód, obejmującej mechanizmy wymiany danych, wspólnego monitorowania, bezpieczeństwa zapór oraz sprawiedliwego i zrównoważonego przydziału wody do użytku rolniczego i cywilnego, rzeka ta stałaby się wspólnym zasobem, a nie źródłem niestabilności;

X. mając na uwadze, że zanieczyszczenia i odpady przenoszone przez rzeki i prądy morskie mogą gromadzić się na wybrzeżach innych państw i powodować szkody środowiskowe, gospodarcze i społeczne, m.in. w turystyce i rybołówstwie;

Y. mając na uwadze, że niedobór wody i degradacja zasobów wodnych mogą również prowadzić do masowych przesiedleń ludności i przymusowej migracji, pogłębiając brak bezpieczeństwa żywnościowego, ubóstwo i niestabilność w regionach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji; mając na uwadze, że jednym ze sposobów wyeliminowania pierwotnych przyczyn migracji jest poprawa gospodarki wodnej w państwach trzecich;

Z. mając na uwadze, że państwowe i niepaństwowe grupy zbrojne na obszarach dotkniętych konfliktami wykorzystują osłabioną ludność jako sposób na uzyskanie legitymacji przez kontrolowanie zasobów wodnych; mając na uwadze, że dostęp do infrastruktury wodnej i kontrola nad nią są wykorzystywane w coraz większym stopniu jako narzędzia presji politycznej, przymusu lub wojny;

AA. mając na uwadze, że partnerstwa publiczno-prywatne powinny promować lepszy i bardziej przystępny cenowo dostęp do wody, warunków sanitarnych i higieny dla wszystkich, w szczególności w zakresie tworzenia i skutecznego oraz zrównoważonego utrzymywania infrastruktury wodnej i zarządzania nią; mając na uwadze, że publiczne inwestycje i strategie polityczne powinny zachęcać i motywować sektor prywatny do inwestowania w technologie i praktyki zarządzania, które zwiększają zrównoważoną działalność gospodarczą;

1. zaleca Radzie, Komisji i wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawicielce Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa:

   a) zwiększyć rolę transgranicznego zarządzania zasobami wodnymi w działaniach zewnętrznych UE, tak by służyło ono jako istotne narzędzie zapobiegania konfliktom, rozwiązywania ich i budowania zaufania na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym, w szczególności na obszarach narażonych na skutki zmiany klimatu i tam, gdzie już brakuje wody, zwłaszcza w regionach o strategicznym znaczeniu; wyraźnie uznać deficyt wody za jeden z głównych czynników zagrożeń dla

bezpieczeństwa oraz zagrożeń geopolitycznych i humanitarnych oraz w pełni włączyć zapobieganie konfliktom związanym z wodą do polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i rozwoju Unii Europejskiej;

b) rozwiązać problem braku porozumień operacyjnych między rządami dzielącymi transgraniczne dorzecza oraz udostępnić całą niezbędną wiedzę fachową UE, a także pomoc techniczną i finansową w celu wsparcia rządów w ustanawianiu i wdrażaniu takich porozumień, a także w tworzeniu organizacji zajmujących się dorzeczami, przy pełnym poszanowaniu suwerenności krajów partnerskich i ich głównej odpowiedzialności za zarządzanie zasobami wodnymi, aby zmniejszyć ryzyko napięć lub konfliktów, wspierać współpracę oraz poprawić zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi; konsekwentnie poruszać kwestie związane z transgranicznym zarządzaniem zasobami wodnymi w dwustronnych dialogach UE z krajami partnerskimi;

c) wspierać wysiłki krajów partnerskich na rzecz stworzenia otoczenia prawnego i prowadzenia polityki sprzyjającej współpracy w zakresie gospodarki wodnej, a także wzmocnić rolę transnarodowego zarządzania zasobami wodnymi w działaniach zewnętrznych i dyplomacji UE; zapewnić Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych (ESDZ) i delegaturom UE na całym świecie odpowiednie zasoby finansowe i ludzkie, aby wspierać transgraniczne zarządzanie zasobami wodnymi w terenie, zarówno w krajach partnerskich, jak i między nimi, oraz pomagać w rozwijaniu i prowadzeniu niebieskiej dyplomacji;

d) zapewnić odpowiednie i skuteczne finansowanie transgranicznego zarządzania zasobami wodnymi w UE w ramach działań zewnętrznych UE w kolejnych wieloletnich ramach finansowych za pośrednictwem instrumentu „Globalny wymiar Europy” i strategii Global Gateway; lepiej dostosować inwestycje zewnętrzne UE w zakresie dostępu do wody i urządzeń sanitarnych na obszarach niestabilnych i dotkniętych konfliktami, aby wspierać pokój i odporność, w tym przez zwiększenie finansowania na rzecz globalnego dostępu do odpornej na zmianę klimatu i zrównoważonej infrastruktury gospodarki wodnej oraz infrastruktury sanitarnej; zagwarantować, że projekty infrastrukturalne i energetyczne finansowane w ramach unijnych instrumentów współpracy na rzecz rozwoju i polityki zewnętrznej, w tym Europejskiego Banku Inwestycyjnego, nadal są w pełni zgodne z prawem międzynarodowym, nie osłabiają transgranicznych stosunków wodnych, równego dostępu i zrównoważonego zarządzania oraz umożliwiają ludziom, w szczególności ludom tubylczym, dostęp do ich ziemi; dostosować finansowanie do globalnych sztandarowych działań pierwszej europejskiej strategii

odporności gospodarki wodnej;

e) uznać kluczową pracę obrońców praw środowiskowych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego na rzecz ochrony wody, równego dostępu i transgranicznego zarządzania zasobami wodnymi oraz zwiększyć wsparcie dla tej pracy; ściśle angażować lokalnych obrońców praw środowiskowych i organizacje społeczeństwa obywatelskiego we wsparcie UE na rzecz transgranicznego zarządzania zasobami wodnymi w państwach trzecich oraz wspierać ich bezpieczeństwo i swobodę działania w warunkach wolnych od przemocy i zastraszania; zwiększyć wsparcie finansowe dla organizacji pozarządowych działających w dziedzinie dyplomacji wodnej, zapobiegania konfliktom i transgranicznej współpracy w dziedzinie wody, zwłaszcza w regionach niestabilnych i dotkniętych konfliktami, uznając ich ważną rolę w ułatwianiu dialogu na szczeblu lokalnym i regionalnym, wspieraniu gospodarki wodnej opartej na społeczności, promowaniu budowania zaufania i przyczynianiu się do inicjatyw w zakresie zrównoważonego zarządzania wodą sprzyjającego włączeniu społecznemu;

f) rozszerzyć zakres geograficzny unijnych projektów transgranicznego zarządzania zasobami wodnymi w ramach podejścia „Drużyna Europy” poza niektóre części Afryki i Azji Środkowej na Amerykę Północną i Południową, Bliski Wschód i Afrykę Północną oraz Azję Wschodnią i Południową, zwłaszcza na obszary, w których brak bezpieczeństwa wodnego może przyczyniać się do niestabilności lub przesiedleń;

g) wzmocnić zrównoważoną gospodarkę wodną i ściekową przez systematyczne włączanie współpracy w zakresie infrastruktury, technologii i wiedzy fachowej do partnerstw i programów rozwoju; wspierać budowanie zdolności i wzmocnienie instytucji w krajach partnerskich, co usprawni planowanie usług wodnych i sanitarnych, zarządzanie nimi oraz pomoże utrzymać ich świadczenie, w tym przez partnerstwa z władzami lokalnymi, służbami publicznymi, społeczeństwem obywatelskim i organizacjami społeczności lokalnych; dostosować inwestycje infrastrukturalne do kontekstu lokalnego i historycznego w celu przekształcenia wody w instrument pokoju i stabilności;

h) wzmocnić wielostronną współpracę w dziedzinie wody, w szczególności w ramach ONZ, przez kontynuowanie i intensyfikację globalizacji konwencji wodnej ONZ oraz wspieranie realizacji celów zrównoważonego rozwoju, w szczególności celu nr 6 dotyczącego czystej wody i warunków sanitarnych, a także zająć się problemem znaczących nierówności w dostępie do nich między krajami i w ich obrębie; zapewnić dalszą realizację zobowiązań UE wynikających z Konferencji Wodnej ONZ w 2023 r., przy jednoczesnym

zachowaniu tych ambicji i działań w ramach przygotowań do konferencji w 2026 r.; zintensyfikować wielopoziomowe dialogi z krajami basenów podatnych na konflikty, w tym przez organizację szczytów i podejmowanie wspólnych inicjatyw, a także formaty długoterminowej współpracy;

i) podkreślić, że skuteczne transgraniczne zarządzanie zasobami wodnymi zależy od ochrony różnorodności biologicznej oraz od klimatu, i w związku z tym domagać się, aby gospodarka wodna odpowiadała przede wszystkim interesom środowiskowym – ponieważ dostęp do wody stanowi podstawową potrzebę roślin, zwierząt i ludzi – oraz opierała się na logice wynikającej z interesu publicznego, ponieważ woda stanowi wspólne dobro publiczne i globalne;

j) wzmocnić globalną odporność wodną jako środek wspierania stabilności przez skuteczne wdrożenie europejskiej strategii odporności gospodarki wodnej, w szczególności jej globalnych działań mających na celu wspieranie dostępu do wody i warunków sanitarnych dla co najmniej 70 mln osób oraz wzmocnienie globalnego zarządzania zasobami wodnymi i zaangażowania na forach wielostronnych, takich jak forum grupy G-7 i grupy G-20 oraz dialog z Baku na temat wody na rzecz działań klimatycznych;

k) inwestować w bardziej przejrzysty przegląd całego bieżącego wsparcia UE na rzecz promowania transgranicznego zarządzania zasobami wodnymi na szczeblu międzynarodowym oraz zapewnić spójność i usprawnienie prac i finansowania we wszystkich właściwych dyrekcjach generalnych oraz między ESDZ a Komisją, a także dopilnować, by różne programy wzajemnie się uzupełniały, a nie pokrywały; wzmocnić komunikację na temat wysiłków i osiągnięć UE w dziedzinie transgranicznej współpracy wodnej, aby zwiększyć widoczność tego istotnego narzędzia i podkreślić wiodącą rolę UE w jego wdrażaniu;

l) wspierać ściślejszą współpracę międzynarodową, m.in. na poziomie organizacji zajmujących się dorzeczami, aby znaleźć rozwiązanie dla coraz poważniejszego kryzysu wodnego; zapewnić czystą wodę wysokiej jakości i warunki sanitarne oraz poprawić do nich dostęp; promować zrównoważone zarządzanie zasobami wodnymi, zwiększyć ponowne wykorzystanie wody, rozwiązać problem jej zanieczyszczenia, nadmiernego wykorzystania i marnotrawienia oraz wdrażać różne innowacyjne technologie wodne, w tym rozwiązania oparte na zasobach przyrody;

m) zagwarantować, że inicjatywy UE dotyczące wody na całym świecie rozwiążą problem utrzymujących się luk w danych i

braku ich wymiany między rządami przez wyposażenie krajów partnerskich w zasoby techniczne i fizyczne w celu skutecznego monitorowania poziomu wody i jakości transgranicznych dorzeczy oraz przez wymianę danych i promowanie wspólnych standardów gromadzenia danych między krajami partnerskimi w celu zwiększenia kompatybilności; pełnić rolę wiarygodnego i zaufanego podmiotu ułatwiającego wymianę wiarygodnych informacji na temat wody między rządami, zainteresowanymi stronami i społeczeństwem w warunkach niedoboru wody i wysokiego napięcia, w tym w sytuacjach, w których wymiana informacji ma wrażliwy charakter ze względu na kwestie bezpieczeństwa; opierać się na odpowiednich doświadczeniach, programach, praktykach i strategiach UE w celu wzmocnienia wymiany najlepszych praktyk między podmiotami regionalnymi i krajowymi, w oparciu o odpowiednie programy, praktyki i strategie UE;

n) wspierać instrumenty współpracy międzyrządowej i regionalnej w zakresie zarządzania zasobami wodnymi, ze szczególnym naciskiem na zapewnienie sprawiedliwej dystrybucji wody, oraz wspierać struktury zarządzania na szczeblu lokalnym i wspólnotowym; rozważyć wsparcie dla partnerstw publiczno-prywatnych, jeżeli przyczyniają się one do wydajnej gospodarki wodnej i bardziej przystępnego cenowo dostępu do wody, warunków sanitarnych i higieny dla wszystkich; zachęcać do inwestycji w technologie i praktyki zarządzania, które zwiększają stosowanie zrównoważonych praktyk rolniczych do produkcji roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich i ryb zarówno przez drobnych producentów rolnych, jak i większe przedsiębiorstwa;

o) podkreślić zasadę spójności polityki na rzecz rozwoju oraz zasadę dostosowania polityki UE do priorytetów rozwojowych krajów partnerskich w oparciu o oceny wpływu na zasoby lokalne, aby wspólnie nie dopuścić do wyczerpania się zasobów wodnych lub do ich zanieczyszczenia w krajach spoza UE;

p) wzmocnić wdrażanie zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi jako podstawowego narzędzia promującego skoordynowany rozwój i zrównoważone gospodarowanie wodą, gruntami i powiązanymi zasobami, również w wymiarze transgranicznym, zgodnie ze wskaźnikiem celu zrównoważonego rozwoju nr 6.5.2, z obopólną korzyścią dla państw nadbrzeżnych, a także podkreślić znaczenie powiązania między wodą, energią, żywnością i ekosystemem w rozwiązywaniu kwestii synergii i kompromisów dotyczących wody w ramach działań zewnętrznych UE;

q) wzmocnić zdolności UE w zakresie monitorowania i wczesnego ostrzegania przez cyfryzację i nowoczesne technologie, w tym

nadzór satelitarny i śledzenie zanieczyszczeń w czasie rzeczywistym, gdyż jest to niezbędne do zapobiegania zanieczyszczeniom transgranicznym i ich zwalczania, a także do wspierania zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi; wzmocnić monitorowanie niedoborów wody i ryzyka konfliktów związanych z wodą na całym świecie, np. wykorzystywania wody i infrastruktury wodnej jako broni oraz celowego pozbawiania dostępu do wody, i włączyć to monitorowanie do systemów zapobiegania konfliktom w Centrum Reagowania Kryzysowego ESDZ;

r) wspierać i finansować badania nad zrównoważonym transgranicznym zarządzaniem zasobami wodnymi, współdzieleniem tych zasobów, współpracą i innowacjami, w tym za pośrednictwem programu „Horyzont Europa”, oraz zbadać pojawiające się wyzwania, takie jak działania mające na celu zmianę pogody;

s) rozważyć powierzenie Specjalnemu Przedstawicielowi UE ds. Praw Człowieka zadania polegającego na zapobieganiu konfliktom związanym z wodą i ich rozwiązywaniu, promowaniu współpracy w dziedzinie zasobów wodnych i praworządności oraz ochronie źródeł i systemów wodnych, w tym podczas konfliktów zbrojnych i w kontekście transgranicznym, a także kierowaniu, w imieniu UE, międzynarodowymi wysiłkami na rzecz ochrony i odbudowy ekosystemów wodnych zgodnie z celem zrównoważonego rozwoju nr 6, ponieważ odporność wodna ma kluczowe znaczenie dla reagowania na obecne i przyszłe kryzysy zdrowotne, żywnościowe, energetyczne i związane z bezpieczeństwem; skonsultować się z Parlamentem w sprawie mandatu i zasobów Specjalnego Przedstawiciela UE ds. Praw Człowieka oraz uzgodnień dotyczących współpracy wspierających jego pracę;

t) wzmocnić rolę prawa międzynarodowego i właściwych sądów międzynarodowych, promować dialog, mediację i rozwiązania regionalne jako podstawowe narzędzia rozstrzygania sporów dotyczących transnarodowych części wód oraz zapewnić jasność i rozliczalność w odniesieniu do zobowiązań prawnych dla wszystkich państw mających dostęp do tych części wód; systematycznie potępiać wykorzystywanie wody jako broni w konfliktach; zagwarantować, że sprawcy zostaną pociągnięci do odpowiedzialności;

u) wspierać inicjatywy prawne, które pozwolą zapewnić sprawiedliwość i odszkodowania za celowe ataki na zasoby wodne i infrastrukturę wodną oraz ich niszczenie;

2. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszego zalecenia Radzie, Komisji oraz wiceprzewodniczącej Komisji /

wysokiej przedstawicielce Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.